

Fylkesmannen i Vestfold
Pb 2076
3103 Tønsberg

14.05.2007

Høringsuttalelse vedr. ny utslippstillatelse for NorGips AS, Tørkop i Svelvik kommune

Bellona anbefaler at Norgips sin søknad om produksjonsøkning ikke innvilges. Dette begrunnes i bedriftens mangelfulle oversikt over kvikksølvutslipp. Videre må bedriften umiddelbart iverksette tiltak for å kartlegge materialstrømmen for kvikksølv i sitt anlegg. Bedriftens ønske om å ikke få tallfestede utslippsgrenser for kvikksølv er uakseptabelt. Kvikksølv er en prioritert miljøgift og myndighetene er forpliktet til å sette konkrete grenser for denne typen utslipp.

Norgips på Tørkop i Svelvik kommune har søkt forurensningsmyndighetene om produksjonsøkning ved sitt anlegg. Det søkes om å utvide produksjonskapasiteten fra 25 til 32 millioner kvadratmeter gipsplater pr. år. Dette representerer en økning på 28%.

Usikkerhet om bedriftens kvikksølvutslipp

Søknaden i seg selv og mangel på eksisterende utslippsgrense for kvikksølv i gjeldende utslippstillatelse tyder på at bedriften ikke har god nok oversikt over sine utslipp av kvikksølv til luft. Bedriften sier selv i søknaden følgende:

”Da det nye kalsineringsanlegget hittil ikke er i stabil drift, og det kun foreligger resultater fra én måling, er utslippet til luft på det nåværende tidspunkt utilstrekkelig dokumentert.”

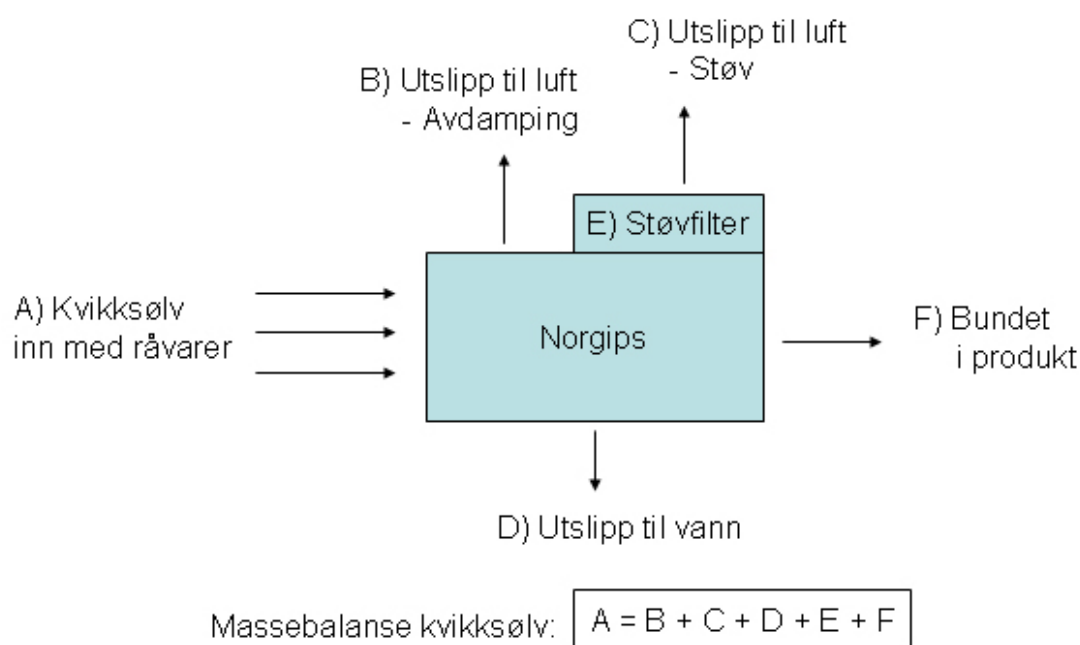
Bellona mener det må være en klar forutsetning at bedriften dokumenterer innhold og utslipp av kvikksølv i alle sine prosesser før en produksjonsøkning kan aksepteres.

Videre stiller vi spørsmålstegn ved kvikksølvinnholdet i råvarene. Bedriften oppgir at gipsråstoffet som benyttes er et biprodukt gjenvunnet fra røykgassrensseanlegg ved varmekraftverk i utlandet. Bellonas erfaring er, avhengig av råvarer inn i kraftverket, at innholdet av kvikksølv i restprodukter fra denne type kraftverk kan være svært varierende. For å kartlegge mengden kvikksølv inn i produksjonen ved anlegget i Tørkop må bedriften analysere kvikksølvinnhold i råvarene levert fra samtlige røykgassrensseanlegg, og eventuelt kutte leveranser fra anlegg med de høyeste kvikksølvverdiene eller installere rensing av utslippene.

Bedriften opplyser i søknaden at ”*gipsen inneholder små mengder kvikksølv i området 0,2-0,4 milligram kvikksølv pr tonn tørr gips.*” Her er kvikksølvinnholdet oppgitt i mg Hg/tonn tørr gips. Betyr det at disse målingene representerer innholdet av kvikksølv etter tørkeprosessen, og dermed også etter avdampingen av kvikksølv? Videre er det på grunn av de valgte

måleenhetene vanskelig å gjennomgå/utføre egne beregninger knyttet til kvikksølvstrømmen i anlegget. Kvikksølvinnholdet oppgis ovenfor i mg tørr gips mens produksjonen oppgis i antall millioner kvadratmeter gipsplater. Hva representerer dette i antall tonn? I tillegg til avdamping i kalsineringsanlegget vil også støvet sannsynligvis inneholde kvikksølv. Her baserer søknaden seg på en støvkonsentrasjon på 25 mg/Nm^3 , men oppgir ingen totalmengde Nm^3 . Dermed blir det umulig å beregne det totale støvutslippet, og eventuelt innhold av kvikksølv i dette, oppgitt i for eksempel mengde pr år. For at det skal være mulig å gjennomgå/utføre egne beregninger er det avgjørende at de ulike parametrene oppgis med hensiktsmessige enheter.

Materialstrømsanalyse for kvikksølv

Figuren skisserer en mulig massebalanse for kvikksølv hos Norgips sitt anlegg ved Tørkop i Svelvik kommune. Det er brakt på det rene at bedriften har et kvikksølvutslipp. Det er bedriften som er ansvarlig for kartlegge og dokumentere kvikksølv i alle de nevnte prosessene. Mengden kvikksølv inn i anlegget skal være lik summen av utslipp til vann, utslipp til luft, kvikksølv i støv som fanges opp av posefilter og kvikksølvinnhold i det ferdige produktet. Kvikksølv er en prioritert miljøgift og bedriften må snarest få på plass denne dokumentasjonen. Fortsatt kvikksølvutslipp fra Norgips uten at de har tillatelse til denne type utslipp vil etter forurensingslovens § 7 måtte betraktes som et ulovlig utslipp. Etter forurensingsloven § 12 er også bedriften forpliktet til å legge frem de nødvendige opplysninger knyttet til det omsøkte utslippet. På bakgrunn av bedriftens manglende opplysninger om kvikksølvutslipp fra deres virksomhet, kan ikke vilkåret i lovens § 12 sies å være oppfylt.

Fastsetting av en tallfestet utslippsgrense for kvikksølv

Bedriften er fullt klar over at deres virksomhet medfører utslipp av kvikksølv både til luft og vann. Likevel har de ikke tillatelse fra forurensningsmyndighetene til å slippe ut kvikksølv. Bedriften hevder også i sin søknad at det verken er *påkrevd eller egnet* med en tallfestet utslippsgrense for kvikksølv.

”Norgips Norge har som mål å begrense bedriftens egne utslipp av kvikksølv til luft, men vi mener at tallfestede utslippsgrenser av flere grunner verken er påkrevd eller egnet i den nåværende situasjonen.”

Norgips sin tolkning om at det ikke er påkrevd en fastsatt utslippsgrense er en feiltolkning. I henhold til forurensningsloven § 7 er forurensning forbudt med mindre det foreligger tillatelse etter § 11 som lyder;

”Forurensningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til virksomhet som kan medføre forurensning. Forurensningsmyndigheten kan i særlige tilfeller gi tillatelse uten at det foreligger søknad, og i slik tillatelse gi pålegg som trer i stedet for vilkår etter § 16.”

Videre har det i *St.meld. nr. 14 (2006-2007)* ”Sammen for et giftfritt miljø – forutsetninger for en tryggere fremtid” kommet klare føringer på hvordan kravet om fastsatte utslippsgrenser skal tolkes. Under punktet ”Virkemidler og tiltak for å oppnå reduserte utslipp” (side 43) står følgende:

”Regjeringen forutsetter heretter at virksomheter kun har tillatelse til å slippe ut prioriterte miljøgifter dersom dette går spesifikt frem av utslippsgrensene i tillatelsen.”

Miljøverndepartementet fremla i 2005 en handlingsplan for å redusere utslipp av kvikksølv. I denne planen karakteriseres strenge utslippskrav til kvikksølv fra industrien som ett av totalt ti tiltak for å stanse kvikksølvutslipp innen 2020.

Kvikksølv er med andre ord av forurensningsmyndighetene definert som en særdeles prioritert miljøgift. Således kan ikke bedriften hevde at det i dette tilfellet ikke dreier seg om *forurensning* etter lovens forstand, eller at de kan fortsette sitt kvikksølvutslipp uten en fastsatt utslippsgrense. Denne tolkningen burde vært selvsagt, men Bellona har ved flere tidligere tilfeller registrert en annen praksis hvor tolkningen har vært – ikke nevnt i utslippstillatelsen, ingen utslippsbegrensning. Derfor representerer St. meld. nr. 14 en viktig og etterlenget klargjøring som både bedriften og forurensningsmyndighetene på rette seg etter.

Myndighetene kan i dette tilfellet ikke ta hensyn til bedriftens oppfatning om at en definert utslippsgrense for kvikksølv vil være sterkt konkurransevidene. Både forurensningsloven og St.meld. nr. 14 krever at nettopp en slik grense fastsettes.

Konklusjoner:

- Bedriften må snarest mulig, senest innen utgangen av 2007, kartlegge massebalansen for kvikksølv i anlegget ved Tørkop i Svelvik kommune. Dette krever analyser av alle

råvarestrømmer, avdamping til luft, utslipp til luft via støv, utslipp til vann, mengde fanget opp i posefiltre og kvikksølv mengde bundet i det ferdige produktet.

- Bedriften må pålegges å vurdere renseteknologi for å bringe utslippene ned på et tilnærmet 0- nivå.
- Før en slik kartlegging er fullført kan ikke bedriften få innvilget søknad om produksjonsøkning.
- Hvis bedriften ikke får en fastsatt utslippsgrense for kvikksølv innebærer dette at bedriften ikke har tillatelse til å slippe ut kvikksølv. Ved fortsatt utslipp av kvikksølv uten tillatelse må utslippet anses som ulovlig. I dette tilfellet må en slik handling også anses som gjennomført medforsett, og medføre straffereaksjoner etter forurensningsloven §78.

Bellona anbefaler at søknaden fra Norgips om produksjonsøkning ved deres anlegg avvises. Videre mener vi at forurensningsmyndighetene må følge opp bedriften på en slik måte at utslippet av kvikksølv ved anlegget blir tilstrekkelig kartlagt og eventuelt renses.

mvh

Marius Dalen
Fagansvarlig for miljøgifter
v/ Miljøstiftelsen Bellona